

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Τοῦ GUY DE MAUPASSAN

ΠΑΛΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

«Άγαπητή μου φίλη,

Δέν ξέρω ἂν θυμάσαι ἕνα στίχο τοῦ Σαιν Μπερ πού τόν εἶχαμε διαβάσει μαζί και πού, ἀπό τότε, ἔμεινε χαραγμένος βαθειά μέσα στη μνήμη μου. Αὐτός ὁ στίχος λέει ἕνα σωρό πράγματα σέ μένα και πολλές φορές μου ἔχει γαληνέψει τή φτωχή μου καρδιά, προπάντων τόν τελευταίο καιρό. Νά τον :

*Νά γεννιέσαι, νά ζῆς και νά πεθαίνης μέσα στοῦ ἴδιο σπιτί !*

Νάμαι κ' ἐγώ τώρα ὀλομόναχη ἐδῶ μέσα σ' αὐτό τὸ σπιτί, ὅπου γεννήθηκα κ' ὅπου ἔζησα κ' ὅπου ἐλλίξω να πεθάνω. Αὐτό τὸ πρῶγμα δέν εἶνε πάντοτε εὐθύμο, μὰ εἶνε γλυκό, γιατί οἱ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος μέ περικυκλώνουν.

Ὁ γιός μου ὁ Ἐρρίκος εἶνε δικηγόρος : ἔρχεται και μέ βλέπει δυὸ μῆνες τὸ χρόνο. Ἡ Ἰωάννα κατοικεῖ μέ τὸ σύζυγό της στήν ἄλλη ἀκρὴ τῆς Γαλλίας και πηγαῖνω ἐγώ και τή βλέπω, κάθε φθινόπωρο. Βρίσκομαι λοιπόν ἐδῶ, μονάχη, ὀλομόναχη, μὰ τριγυρισμένη ἀπό γνώριμα πράγματα πού ἀδιάκοπα μου μιλοῦν γιά τούς δικούς μου και γιά τούς πεθαμένους και γιά τούς ξενιτεμένους ζωντανούς.

Δέ διαβάζω πολύ, γιατί γέρασα, μὰ σκέπτομαι διαρκῶς ἡ καλλίτερα ὄνειρεύομαι. Ὡ! δέν ὄνειρεύομαι πιά καθόλου μέ τόν τρόπο πού εἶχα ἄλλοτε. Θυμάσαι βέβαια τὸν τραλλές μας φανταστές, τίς περιπέτειες πού σχεδιάζαμε μέσ' τὸ μυαλοῦδάμ και πῶν εἰκόσι χρόνων κ' ὅλους τούς ὀρίζοντας τῆς εὐτυχίας γιά τούς ὀκίους εἰμαστε ἔτοιμες νά ἐξικινησοῦμε τότε.

Κανένα ἀπ' ὅλα μας αὐτά τὸ ὄνειρο δέν πραγματοποιήθηκε : ἡ καλλίτερα, ἀντ' αὐτῶν, ἔγιναν στή ζωῆ μας ἄλλα πράγματα, λιγώτερο γοητευτικά, λιγώτερο ποιητικά, μὰ πού ἔφταναν γιά νά ικανοποιήσουν ὄσους ἔξερουν νά κρατοῦν μέ γενναϊότητα τὸ ρόλο τους στή ζωῆ.

Ξέρεις γιατί εἶμαστε τόσο συχνά δυστυχισμένες ἔμεις οἱ γυναῖκες ; Εἶνε γιατί μᾶς μαθαίνουν στή νεότητά μας νά πιστεύουμε πολύ στήν εὐτυχία. Ποτέ δέ μᾶς λενε ὅτι στή ζωῆ μας θά γιναν στούμε, θά πολεμήσομε, θά ὑποφέρομε. Και μέ τὸ πρῶτο χτύπημα, ἡ καρδιά μας συντρίβεται. Περιμένουμε πάντοτε μέ τήν ψυχῆ μας, ἀνοιγμένη διάπλατα, καταράχτες εὐτυχῶν γεγονότων. Κανένα ἀπ' αὐτά δέν ἔρχεται και γι' αὐτό, μετά τίς πρώτες ἀποητεύσεις, ἀρχίζουμε να κλαίμε μέ λυγμούς. Ξέρω ποιά εἶνε ἡ εὐτυχία τῶν κοριτσιότικων ὄνειρων μας. Δέ βρίσκειται μέσα στον ἐρχομό μᾶς μεγάλης εὐδαιμονίας, γιατί οἱ μεγάλες εὐδαιμονίες, εἶνε πολύ σπάνιες και πολύ σύντομες, μὰ εἶνε μονάχη μέσ' στήν ἀτελείωτη ἀναμονή μᾶς ζωῆς γεμάτης ἀλλεπάλληλης χαρῆς, οἱ ὀποτες δέν ἔρχονται ποτέ. Ἡ εὐτυχία, εἶνε ἡ ἀναμονή τῆς εὐτυχίας : εἶνε ὁ ὀρίζοντας ὁ γεμάτος ἔλπίδες : εἶνε μιά ὀφθαλμαπάτη χωρὶς τέλος. Ναι, ἀγαπητή μου, ἡ εὐτυχία δέν εἶνε παρὰ μιά ψευτικὴ ὀπτασία και σήμερα ἀκόμα, γρηθ καθὼς εἶμαι, κίθνομαι καιφαντάζομαι κάθε μέρα ἕνα σωρό πράγματα, μέ τή διαφορὰ ὅτι εἶνε τὰ ἴδια μ' αὐτά πού φανταζόμουν ἄλλοτε.

Νά λοιπόν πού σου εἶπα πῶς περνάω τὸ μεγαλειότερο μέρος τοῦ καιροῦ μου. Τί ἄλλο να κάνω ; Δυὸ τρόπους ἔχω γι' αὐτό. Στούς γράφω θά σου χρησιμεύσουν ἴσως.

Ὡ! ὁ πρῶτος εἶνε πολύ ἄπλος : κάθομαι μπρός στή φωτιά μου σέ μιά πολυθρόνα χαμηλή και μαλακή γιά τὰ γέριμά μου κόκκαλα κ' ἀπό κει στρέφω και κοιτάζω τὰ πράγματα πού μέ περιστοιχίζουν.

Πόσο σύντομη εἶνε ἡ ζωῆ, και προπάντων ὅταν τήν περνάει κανεὶς ὀλόκληρη στοῦ ἴδιο μέρους :

*Νά γεννιέσαι, νά ζῆς και νά πεθαίνης μέου στοῦ ἴδιο σπιτί !*

Οἱ ἀναμνήσεις εἶνε μαζεμένες, σφιγμένες ἡ μιά μέ τήν ἄλλη και ὅταν γεννάει κανεὶς τοῦ φαίνεται κάποτε ὅτι μόλις δέκα ἡμέρες ὑπῆρξε νέος. Ναι, ὅλα ἔσβησαν, φεύγουν : ἡ ζωῆ μας ὀλόκληρη φαίνεται σά μιά μέρα : πρωτὶ, μεσημέρι, βράδι. Ἀ, ἔξασα εἶνε και ἡ νύχτα, ἡ νύχτα πού ἔρχεται, ἡ ἀξημέρωτη νύχτα.

Κοιτάζοντας τή φωτιά, ὄρες ὀλόκληρες, τὸ παρελθόν ξαναζῆ μπροστά μου σά νῆτανε χτεσινὸ. Δέ ξέρω πιά πού βρίσκομαι : τὸ ὄνειρο μέ τραβάει και διασχίζω τή ζωῆ μου ὀλοκληρη.

Και πολλές φορές φαντάζομαι πῶς εἶμαι ἀκόμη κοριτσάκι. Ὅλα τὰ νεανικά μου αἰσθήματα, ὅλ' οἱ πόθοι τῶν δεκαοχτώ μου χρόνων, τὰ χτυπήματα τῆς καρδιάς, ὄλος ἐκεῖνος ὁ χυμός τῆς νιότης ξαναέρχεται μέσα μου καθαρός, σάν καινούργιες πραγματικότητες, ὄλες τίς ὀπτασιετών λησμονημένων πραγμάτων.

Ὡ! πῶς περνοῦν μέσα μου οἱ ἀναμνήσεις τῶν νεανικῶν μου περιπέτων. Ἐδῶ, στήν πολυθρόνα μου, μπρός στή φωτιά μου, ξαναζωντανέψει τίς ἄλλες παράδοξα ἕνας περίπατος μέ τὸ ἡλιοβασιλεμα στοῦ βουνό τοῦ Σαιν Μισέλ, και ἄμεσως κατόπι, ἕνα κυνήγι μέ ἄλογα στοῦ δάσους τῆς Κριβίλ μέ τίς μυραδιές τῆς ὑγῆς ἄμμου και τῶν φύλλων πού εἶταν γεμάτα θροσιά. Εἶδα τὸν ἡλιο νά βασιλεύει και νά χάνεται μέσ' στή θάλασσα κ' ἔνωθα ὄλο τὸ κορμί μου ν' ἀναπηδᾷ ἀπό τὸ γκαλόπ τοῦ ἄλόγου μου. Και ὄλα ὄσα εἶχα σκεφθεῖ ἐκεῖνη τήν ἐποχή, ὁ ποιητικός μου ἔνθουσιασμός μπρός στ' ἀπέραντα μάκρη τῆς θάλασσας, ἡ δονατή και εὐχάριστη ἀπόλαυση πού ἔνιωθα ἀγγίζοντας τὰ κλαδιά τοῦ δάσους, οἱ παραμικρές μου ἰδέες, ὄλα, οἱ μικροὶ μου συλλογισμοί, οἱ ἐπιθυμίες και τὰ αἰσθήματα, ὄλα, ὄλα ξαναρχότουσαν σέ μένα σά νά βρίσκόμουν ἀκόμα ἐκεῖ, σά νά μὴν εἶχαν περᾶσει πενήντα χρόνια ἀπό τότε, πενήντα χρόνια, πού πάωσαν τὸ αἶμα μου και ἄλλαξαν πολύ τίς ἐξελίξεις μου.

Μὰ ὁ ἄλλος τρόπος πού ἔχω γιά νά ξαναζῶ τὰ περασμένα εἶνε πούλ καλλίτερος.

Ξέρεις, ἀγαπημένη μου Κολέττα, ὅτι στοῦ σπιτί μας συνηθίσαμε ἀπό μικροὶ νά μὴν κειτμαίνομε. Ἔχουμε ψηλά, κάτω ἀπό τή στέγη μιά μεγάλη κάμαρη σάν ἀποθήκη πού τή λέγαμε : ἡ κάμαρη πού τὰ παλιά πράγματα. Ὅτι δέ χρησημεῖται πιά πετιεταί ἐκεῖ μέσα. Συχνά, ἀνεβαῖνω σ' αὐτή και κοιτάζω γύρω μου. Τότε βρίσκομαι περιστοιχισμένη ἀπό ἕνα σωρό ἀσήμαντα πράγματα πού τὰ εἶχα ξεχάσει πιά, και τὰ ὀποία μου θυμίζουν ἕνα σωρό γεγονότα τῆς ζωῆς μου. Αὐτὰ τὰ πράγματα δέν εἶνε τὰ ὄραια ἀγαπημένα ἐπιπλά πού τὰ ξέρουμε ἀπό τὰ παιδικὰ μας χρόνια και μέ τὰ ὀποία ἔχουν συνδραβεῖ εὐθymes και λυπηρές ἀναμνήσεις, διάφορες χρονολογίες τῆς ἱστορίας τῆς ζωῆς μας, τὰ πράγματα ἐκεῖνα πού ἔχουν πάρει, ἐπειδὴ ἀναμείχθησαν τόσο στή ζωῆ μας, κάποια προσωπικότητα, κάποια φυσιογνωμία, πού εἶνε οἱ σύντροφοι τῶν γλυκῶν ἡ μολαχολικῶν μας ὤρων, οἱ μόνοι σύντροφοι, ἄλλοίμονο ! πού εἶμαστε βέβαιοι ὅτι δέν θά τοὺς χάσομε, ὅτι δέ θά πεθάνουν ὄπως ὁ ἄλλοι, ἐκεῖνοι πού τὰ χαρακτηριστικά τους, τὰ μαγνητικά ἄμματα τους, ἡ φωνή τους, τὰ στόματα τους ἔχουνε σβῆσει γιά πάντα. Ὅχι, δέν εἶνε αὐτά. Μὰ ξαναβρίσκω μέσα σ' ἕνα σωρό πράγματα φθαμένα ἐκεῖνα τὰ παλιά μικροαντικείμενα πού ἔζησαν ἄεραντα χρόνια κοντά μας χωρὶς νά τὰ προσέξομε ποτέ, και πού ὅταν τὰ ξαναβλέπομε ἀξάφνα, πέρουν ἕνα ἔνδιαφέρον, μὰ σημασία και μᾶς φαίνονται οἱ μόνοι μάρτυρες πού ξέρουν πιά κλά ἀπ' ὄλο τῆς ζωῆς μας. Μου κάνουν τήν ἴδια ἐντύπωση μ' ἐκίνοους τούς ἀνθρώπους πού ἐνῶ τους ξέρουμε χρόνια χωρὶς να μᾶς ἔχουν πεῖ τίποτε μυστικό τους, ἀξάφνα, ἕνα βράδι, ἀπό μ' ἀσήμαντη ἀφορμή, ἀρχίζουν μ' ἀτέλειωτη κουβέντα, μᾶς ἐξιστοροῦν ὄλη τους τή ζωῆ και μᾶς ἐμπιστεύονται μυστικά πού δέν τὰ εἶχαμε ὑποψιασθεῖ ποτέ.

Και πηγαῖνω ὅτ' τὸ ἕνα πραγματάκι στοῦ ἄλλο ἡ ἔλαφροῦς νιγαμῶς τῆς καρδιάς. Και λέω, καθὼς βλέπω κανέναν : Νά, αὐτό τὸ ἔσπασα τὸ βράδι πού ἔφυγε ὁ Παῦλος μου γιά τὴ Λυὸν ἡ, βλέποντας ἄλλο : « Α ! νά τὸ φαναράκι τῆς μουῆς πού τὸ εἶχε γιά νά πηγαίνει στούς ἔσπερινούς τὰ βράδια τοῦ χειμῶνα ».

Ἐπάρχουν ἀκόμα ἐκεῖ μέσα πράγματα πού δέν λένε τίποτε τὰ ὀποία προέρχονται ἀπό τούς προπάππους μου, πού κανεὶς ἀπό τούς ζωντανούς δέν τοὺς γνώρισε.

Ἐσὺ, ἀγαπημένη μου Κολέττα, δέ μπορεῖς νά τὰ καταλαβαίνεις ὄλ' αὐτὰ και θά χαμογελάσεις, διαβάζοντάς τα.

Εἰσαι μᾶλλον πρῶτερου πᾶνα και σεις οἱ πρῶτεροι σιάνες δέν ξέρετε, αὐτή τήν ἑσπερινὴ ζωῆ. Ζῆτε ἐσωτερικά μ' ὄλες τίς σκέψεις σας ἀφημένες στόν ἄνεμο. Ἐγὼ πού ζῶ μόνη δέ μπορῶ νά σοῦ πῶ ἴσως παρα γιά τόν ἔσπαστο μου. Ἀπαντώντας μου, μίλησε μου λιγὸν και γιά τόν ἑαυτό σου, γιά νά μπορέσω κ' ἐγὼ νά μῶ στή θέση σου, ὄπως θά μῆς και σὺ στή δική μου διαβάζοντας αὐτό τὸ γράμμα.

Μὰ ὄσο και νά μῆς στή θέση μου, δέ θά καταλάβεις ποτέ τέλεια, αὐτό τὸ στίχο τοῦ Σαιν Μπερ :

*Νά γεννιέσαι, νά ζῆς και νά πεθαίνης μέσα στοῦ ἴδιο σπιτί !*

Δέξου χίλια φιλιὰ ἀπό τήν καὶά σου φίλη,

Ἄδελφα

Γιὰ ντὲ Μπαπασάν

